

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи

магістра

на тему

КОМПОЗИЦІЯ “ВЕРШИНИ”

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ХУДОЖНЬОЇ
ОСВІТИ СТИЛІЗАЦІЇ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ

Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Виконав: Афанасенко Софія Вячеславівна
студент 2 курсу, групи 20 мгом
спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Керівник: Шевнюк О.Л., професор, доктор педагогічних
наук, кафедри образотворчого мистецтва
Українського державного університету імені
М.П. Драгоманова

Рецензент: Козіка Вадим Вікторович, старший викладач
кафедри дизайну та інжинірингу Державного
торгово-економічного університету, член
Національної спілки художників України

КИЇВ 2023

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Педагогічний факультет

Кафедра образотворчого мистецтва

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

Напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Завідувач кафедри
професор Шевнюк О.Л.
26 жовтня 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Афанасенко Софія Вячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Композиція «Вершини». Методика навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису, керівник роботи (проекту) Шевнюк О. Л., доктор педагогічних наук, професор кафедри образотворчого мистецтва Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова, затверджені наказом від " 26 " жовтня 2022 року № 4.
2. Строк подання студентом роботи (проекту) **30 листопада 2023 року**
3. Вихідні дані до роботи (проекту):
Виконано авторську композицію «Вершини», робота виконана текстурною пастою та акриловими фарбами на полотні, розроблена методика навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
 - 4.1. Основи стилізації пейзажного живопису.
 - 4.2. Аналіз прототипів і аналогів творчої роботи.
 - 4.3. Робота над художнім і технологічним виготовленням авторської композиції.
 - 4.4. Мета і зміст навчання стилізації пейзажного живопису на заняттях в закладах вищої художньої освіти.
 - 4.5. Методи навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Полотно дрібної зернистості 100х60, простий олівець, гумка, текстурна паста, акрилові фарби, пензлі, мастихін.

6. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Затвердження теми кваліфікаційної роботи	Вересень 2022 р.	виконано
2.	Збір теоретичного, практичного та творчого матеріалу до кваліфікаційної роботи	Жовтень-Листопад 2022 р.	виконано
3.	Затвердження ескізів кваліфікаційної роботи	Грудень 2022 р.	виконано
4.	Творча робота над кваліфікаційної роботи	Січень-Жовтень 2023 р.	виконано
5.	Формулювання висновків кваліфікаційної роботи	Листопад 2023 р.	виконано
6.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	Листопад 2023 р.	виконано <i>Орш</i>

7. Дата видачі завдання 26 жовтня 2022 р.

Студент

 (підпис)
Афанасенко Софія Вячеславівна
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту)

 (підпис)
Шевнюк Олена Леонідівна
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломної роботи (проекту) і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту (декана факультету).
2. Розробляється керівником дипломної роботи (проекту). Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ КОМІСІЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ**

Направляється студентка Афанасенко Софія Вячеславівна

(прізвище та ініціали)

до захисту кваліфікаційної роботи (проекту)

за напрямом підготовки **02 Культура і мистецтво**

спеціальністю **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

на тему Композиція «Вершини». Методика навчання студентів закладів
вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису.

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

(назва теми)

Декан Факультету

(підпис)

проф. Тарас ОЛЕФІРЕНКО

Довідка про успішність

Афанасенко Софія Вячеславівна

(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на педагогічному факультеті з 2022 року до 2023 року
повністю виконала навчальний план за напрямом підготовки, спеціальністю з
таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 31,6 %, добре 68,4 %, задовільно 0 %;

шкалою ECTS: A 31,6 %; B 47,4 %; C 21,1 %; D 0 %; E 0 %.

Секретар факультету

(підпис) Афанасенко С. В.
(прізвище та ініціали)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студентка

здійснила самостійне дослідження
і створила авторську роботу
творчого характеру
завершено з порушенням
календарного терміну
навчального плану (пр. №
від 24 лист. 2023)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

"23" листопада 2023 року

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу (проект)

Кваліфікаційну роботу розглянуто.

Студентка Афанасенко Софія Вячеславівна
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в комісії підсумкової атестації.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

професор О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).
2. Формат бланка А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Афанасенко Софії Вячеславівни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

ОР **магістр**

Тема дипломної роботи

Композиція «Вершини». Методика навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису

Матеріали:

Полотно, олія

1. Актуальність теми

У пропонуваній кваліфікаційній роботі вперше висвітлено актуальну проблему навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису, характер розкриття якої підтверджує здатність магістра розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва під час практичної діяльності або у процесі його навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, що повною мірою відповідає 7 рівню Національної рамки кваліфікацій України.

2. Позитивні якості роботи

У дослідженні схарактеризовано основні прийоми стилізації пейзажного живопису в контексті історичного розвитку пейзажного живопису, запропоновано методику навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації мотивів пейзажу в живописі.

У творчій частині роботи авторка показала достатній рівень володіння технікою пастозного живопису, вміння реалізовувати авторську ідею, працювати в матеріалі, застосовувати сучасні візуальні технології, враховувати емоційне значення смислового і формального рішення. Робота оригінальна, самостійна, характеризується яскравою авторською манерою, відповідає змісту теоретичного дослідження.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

Матеріали дослідження і творча робота стануть у нагоді викладачам ЗВО, які прагнуть навчати студентів сучасного творчого живопису, всім, кого цікавлять проблеми сучасного українського мистецтва.

4. Наявність недоліків роботи

У дослідженні недостатню увагу приділено конкретним навчальним завданням зі стилізації пейзажних мотивів у практиці навчання викладачів ЗВО.

5. Загальна оцінка роботи

Робота заслуговує позитивної оцінки.

Науковий керівник _____

(підпис)

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

(вказати вчений ступінь, наукове звання, посада та місце роботи)

Шевнюк О.Л.

(прізвище, ініціали)

«02» грудня 2023 р.

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Афанасенко Софії Вячеславівни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

ОКР **магістр**

Тема дипломної роботи

КОМПОЗИЦІЯ «ВЕРШИНИ». МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ СТИЛІЗАЦІЇ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ

1. Висновок про ступінь відповідності виконаної роботи дипломній кваліфікації і профілюючій спеціальності

У пропонуваній до рецензії творчій роботі студентка продемонструвала навички володіння стилізацією пейзажного живопису, які відповідають рівню кваліфікації магістра зі спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

2. Перелік позитивних якостей роботи (з виділенням елементів творчості)

У науково-практичній роботі розроблено та обгрунтовано методичні засади організації навчальної діяльності зі стилізуванням пейзажного живопису в закладах вищої художньої освіти.

Викопано великий обсяг підготовчої роботи, що дозволило зробити відповідні практичні та теоретичні висновки щодо художніх і технологічних її аспектів. Розроблено ескіз, колористичне і композиційне рішення творчої роботи.

У практичній роботі дипломантка показала високий рівень володіння технікою стилізації, раціонально організувала простір полотна, побудувала виразну композицію у сучасній техніці, використовуючи текстурну пасту та акрил.

Виконано на достатньо високому рівні практичну роботу. Взяти за основу композиції стилізації гірського пейзажу, вибравши монохромну гаму кольорів, студентка створила роботу, що може прикрасити будь-який інтер'єр.

Знання та досвід, отримані в процесі виконання дипломного проекту, поза сумнівом знадобляться в роботі майбутньому педагогу та художнику.

3. Перелік основних недоліків роботи

Деякі зауваження стосуються практичної частини магістерської роботи це прописка неба, удосконалення відчуття глибини в картині та більш конкретне відокремлення першого та другого планів у пейзажі. Але, в цілому твір справляє позитивне враження може бути оцінений на достатньо високому рівні.

4. Загальна оцінка роботи

Дипломний проєкт заслуговує на позитивне оцінювання та може бути допущений до захисту.

5. Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації

Дипломниця, Афанасенко Софія Вячеславівна, заслуговує на присвоєння кваліфікації магістр образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації.

Рецензент

(підпис)

Козік В.В.

(прізвище, ініціали)

Старший викладач кафедри дизайну та інжинірингу

Державного торгово-економічного університету

Член Національної спілки художників України

(вказати вчений ступінь, наукове звання, посада та місце роботи)

29.11.2023р.

дата

Підпис Козік В.В. засвідчую
Начальник відділу кадрів _____
Милевченко

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки магістерської роботи

Комісією з академічної етики педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова здійснено перевірку магістерської роботи на тему: **КОМПОЗИЦІЯ «ВЕРШИНИ». МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ СТИЛІЗАЦІЇ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ**

студентки (та) 2 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація **Афанасенко Софії Вячеславівни** щодо дотримання норм академічної етики.

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було згенеровано системою виявлення збігів/ідентичності/схожості компанії UNICHECK, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з варіантів*):

1) Комісією не виявлено академічного плагіату. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

2) *Комісією частково виявлені текстові запозичення – 19,2%, а саме помилки в оформленні самоцитати зі статті автора у науковому виданні за темою кваліфікаційної роботи. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.*

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту академічного плагіату додається). Дана магістерська робота не може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії

Секретар комісії

Дата 06.12.2023р.

Матвієнко О.В.

Шулігіна Р.А.

Ім'я користувача:
Матвієнко Олена Валеріївна

ID перевірки:
1015942943

Дата перевірки:
26.11.2023 22:07:42 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
26.11.2023 22:12:06 EET

ID користувача:
95448

Назва документа: **Афанасенко**

Кількість сторінок: 38 Кількість слів: 7561 Кількість символів: 59451 Розмір файлу: 54.87 KB ID файлу: 1015617466

19.2% Схожість

Найбільша схожість: 8.61% з Інтернет-джерелом (<https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download>)

18.3% Джерела з Інтернету 115

Сторінка 40

7.74% Джерела з Бібліотеки 142

Сторінка 41

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Знайти джерело зображення

Пошук Текст Перекладач

- 230,00 PLN*
Facebook Aakervik Art - #elisabethaakervik...
Allegro Lokalnie Obraz ręcznie malowany góry У наявності
- 4183,91 PLN*
Instagram TATA KHYTRAUA (@tetyana_khytra) *...
Artmajeur 60704171-340072953360440-... Немає в наявності
- Rodek Art Home | Rodek Art
Allegro Lokalnie Dom i Ogród - Strona 484 - Allegro Lokalnie
- Bechter Kastowsky... Conrad Jon Godly | Bechter Kastowsky...
Facebook Paintings by Vira Hrabar

Показать похожие

This item is unavailable |
Etsy

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СТИЛІЗАЦІЯ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ ЯК ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	6
1.1. Основи стилізації пейзажного живопису	6
1.2. Аналіз прототипів і аналогів творчої роботи	17
1.3. Робота над художнім і технологічним виготовленням авторської композиції	20
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТИЛІЗАЦІЇ У ПРАКТИЧНІЙ І ТВОРЧІЙ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	24
2.1. Мета і зміст навчання стилізації пейзажного живопису на заняттях в закладах вищої художньої освіти.	24
2.2. Методи навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису	28
ВИСНОВКИ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	36
ДОДАТКИ	39

ВСТУП

У світі мистецтва, де творчість стає відображенням індивідуальності та виразною формою самовираження, тема стилізації набуває особливого значення. Спроба стилізувати пейзажний живопис визначається не лише бажанням перевищити границі відтворення навколишнього світу, але і дотриманням власного художнього стилю, який робить творення унікальним та особистим. Тема нашого дослідження — "Композиція «Вершини», методика навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису" — визначається актуальністю вивчення та систематизації методів, спрямованих на формування виразності та індивідуального художнього підходу в створенні пейзажних образів.

Мистецтво пейзажного живопису вимагає від художників не лише відмінності техніки, але й унікального сприйняття та творчого розуміння оточуючого світу. З плином часу, коли технології та сучасні тенденції визначають нові рамки творчості, необхідність стилізації пейзажного живопису стає важливою для художників у пошуках власного авторського стилю та ідентичності. Така актуальність теми обумовлена потребою не лише в опануванні технічними аспектами, але й у формуванні та розвитку творчого підходу до створення художніх образів студентами вищих художніх закладів [15, с.124-127].

Мета дослідження — розробити та обґрунтувати ефективну методіку формування виразності та індивідуального художнього підходу студентів в стилізації пейзажного живопису. Створити авторську композицію "Вершини".

Завдання дослідження:

- конкретизувати історичні умови виникнення та розвитку

пейзажного жанру;

- вивчити технічні аспекти створення пейзажу та особливості використання стилізації;
- проаналізувати різноманітні прийоми стилізації, що використовуються художниками різних епох;
- визначити та порівняти сучасні техніки стилізації пейзажного живопису;
- розробити ефективні методи навчання олійного живопису студентів вищих навчальних закладів;
- дослідити та систематизувати провідні методи навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису.

Об'єкт дослідження — навчання образотворчого мистецтва студентів закладів вищої художньої освіти.

Предмет дослідження — методика навчання студентів вищих художніх навчальних закладів стилізації пейзажного живопису.

У роботі використовуються аналітичні, порівняльні, системно-структурні та емпіричні методи: аналіз теорій дозволяє визначити ключові аспекти стилізації пейзажного живопису; системно-структурний метод застосовується для розробки логічно впорядкованої методики, а порівняльний — для визначення переваг та недоліків різних підходів; емпіричні методи використовуються під час апробації розробленої методики на практиці.

Наукова новизна дослідження:

- вперше створено авторську композицію «Вершини»;
- конкретизовано методи навчання студентів закладів вищої освіти основам стилізації пейзажного живопису;
- вдосконалено особливості творчого композиційного і стилістичного пошуку в процесі роботи над стилізованим пейзажем;

- подальшого розвитку набули уявлення щодо мети та змісту навчання студентів стилізації пейзажу на заняттях зі спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Практичне значення дослідження полягає в розробці ефективних методик та отриманні результатів, які можуть бути використані викладачами художніх дисциплін для оптимізації навчального процесу вищих художніх закладів. Це сприятиме розвитку творчих здібностей студентів, а також сприятиме формуванню власного художнього стилю студентів в галузі пейзажного живопису.

Матеріали дослідження оприлюднено у науковій статті автора Афанасенко С.В. Стилiзацiя пейзажного мотиву в образотворчому мистецтвi. Розвиток наукової думки: актуальні питання, досягнення та інновації: матеріали науково-практичної конференції, м. Хмельницький 28-29 квітня 2023 р. С.6-9.

РОЗДІЛ 1. СТИЛІЗАЦІЯ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ ЯК ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

1.1. Основи стилізації пейзажного живопису

Образотворче мистецтво полягає у відтворенні реальності та є статичним відтворенням видимого світу через його зримо та чуттєво-вірогідне буття. Це вимагає певної подібності образів та реальності. Художники не просто копіюють реальність, але створюють власні твори, де виражають дійсні або абстрактні ідеї у конкретно-чуттєвій формі.

Роль стилізації у світлі сучасних вимог до естетично значущого оточення значно зростає. Стилiзація розглядається не лише як цілеспрямоване наслідування чи копіювання стилю, але й як інструмент для художнього відтворення певного часового проміжку або епохи з використанням характерних художніх засобів вираження. Вона є засобом створення естетичної ілюзії, побудованої на ретельному вивченні та глибокому дослідженні. Надто важливою є чутливість до індивідуальних часових особливостей, що робить стилізацію не лише копіюванням стилю, але й втіленням унікальних та особливих художніх характеристик [6, с. 165-169].

Завдяки стилізації, художники можуть створювати твори, що не тільки відтворюють зовнішній світ, але і перетворюють його через призму свого художнього бачення. Такий підхід дозволяє надати новий рівень виразності мистецтву та забезпечити унікальний внесок кожного художника у світ образотворчого мистецтва.

Закріплюючи своє місце в сучасному образотворчому мистецтві, стилізація стає мостом між минулим і сучасністю, а також засобом вираження ідентичності та креативності художників у віддзеркаленні сучасного світу. Тобто у мистецтві існує можливість стилізувати твори під різноманітні стилі, такі як єгипетський, бароковий, народне мистецтво та інші. Часто це

наслідування породжує нові самостійні стильові напрями, такі як неокласицизм, неореалізм та інші. Процес стилізації утворює творчу композицію та є декоративним узагальненням зображуваних об'єктів на площині фігур і предметів.

Стилізування охоплює використання ключових умовних прийомів для зміни форми, а також об'ємних і колірних співвідношень. Цей процес дозволяє художникам трансформувати реальні об'єкти у власні творчі інтерпретації, надаючи їм унікальний стиль та характер.

Стилізація пейзажного зображення в картині — це творчий та складний процес, який передбачає трансформацію природних образів у стилізовані та естетично виразні форми. Цей підхід вимагає від художника глибокого розуміння художньої концепції та тонкостей виразного зображення.

Як зазначено у нашому дослідженні (Додаток А) [1, с.6], “проблема стилізації пейзажного мотиву цікавила багатьох дослідників. Так, у дослідженні Дж. Керрі та Л. Робертсона [7, с. 102] розглядається процес стилізації пейзажного мотиву в образотворчому мистецтві. Автори зазначають, що однією з головних задач художника є створення образу, який би відповідав концепції твору, а також був читабельним та естетичним. Для досягнення цього художник може використовувати різні техніки та прийоми, такі як спрощення форм, використання насичених кольорів, зміна масштабу та перспективи тощо. М. Хміль [21, с. 63] досліджує технології та прийоми стилізації пейзажного мотиву в українському мистецтві, стверджуючи, що використання стилізації дає художникам можливість створювати неповторні образи, які відрізняються від класичних пейзажів”.

У контексті стилізації пейзажного живопису, художники можуть використовувати цей метод для відтворення атмосфери та елементів різних стилів в індивідуальних творчих роботах. Наприклад, стилізація може дозволити адаптувати традиційні елементи єгипетського мистецтва у сучасних

пейзажах, створюючи унікальний синтез між різними культурними історіями та естетикою.

Важливо відзначити, що стилізація в пейзажному живопису не лише надає повну волю творчості, але й сприяє створенню нових стильових напрямків та виражає індивідуальний підхід митців до відображення природи та світу. Цей підхід відкриває нові горизонти та стимулює креативність, роблячи пейзажний живопис динамічним та актуальним у сучасному мистецькому контексті [3, с.107].

Художники почали застосовувати стилізацію в пейзажному живописі з початку ХХ століття, де цей прийом став важливим засобом вираження їхнього художнього бачення. Стилiзація в пейзажному мистецтві полягає в трансформації природних об'єктів та елементів за допомогою спрощених форм.

Цей метод дозволяє створювати абстрактні або узагальнені зображення природи, використовуючи мінімальну кількість деталей. Стилiзація в пейзажному живописі робить об'єкти більш зрозумілими, простими та лаконічними, зосереджуючись на суті та вираженні емоцій через форму та кольори.

Внаслідок застосування стилізації, пейзаж може стати виразнішим та витонченим, а художник отримує можливість висловлювати своє унікальне бачення навколишнього світу. Сучасні художники широко використовують цей прийом у своїх творах, вносячи нові виміри в традиційне мистецтво пейзажу.

Для стилізації пейзажу в мистецтві, художник повинен враховувати кілька ключових аспектів. Стилiзація в цьому контексті може допомогти трансформувати природний ландшафт в унікальну та художньо виразну композицію.

Вибір конкретного підходу визначається тим, який стиль найбільш відповідає творчому задуму художника. Це може бути абстракція, графічна стилізація, а може – експресіонізм, імпресіонізм, кубізм або інший стиль, який видається найбільш виразним для трансформації конкретного пейзажу.

Спрощення форм та композиції є важливим етапом в стилізації. Художник узагальнює деталі та об'єкти, вибираючи лише ті, які необхідні для вираження своєї художньої ідеї.

Експерименти з кольорами дозволяють створити емоційне та вражаюче враження від пейзажу, відступаючи від стандартної палітри та використовуючи яскраві кольори.

Емоційна експресія важлива для створення унікального враження від картини. Стилізація дозволяє художникові висловлювати свої почуття та емоції через обрані форми та композиційні рішення.

Графічні ефекти та текстура надають стилізованому пейзажу додаткову виразність та оригінальність, дозволяючи художнику експериментувати з різними техніками та матеріалами.

Такий підхід до стилізації пейзажного зображення в картині відкриває нові можливості для творчості та індивідуального вираження художника, створюючи власний художній світ з особливим характером та естетикою.

У нашій статті ми стверджуємо, що “стилізація пейзажу в образотворчому мистецтві має багату історію використання. Один із найбільш відомих митців, який використовував стилізацію пейзажу в своїй творчості – це Вінсент Ван Гог. У своїх роботах він часто використовував яскраві та насичені кольори для відображення емоційного стану. Наприклад, в його картині «Зіркова ніч над Роною» (Додаток Б) використано багато синього кольору, що створює відчуття туманної та мрячної ночі” [1, с.7].

“У роботах Поля Гогена можна побачити застосування витонченої гри світла та тіні, а також світлих та природних кольорів для відображення гармонії та спокою” [1, с.7]. Його роботи «Дорога з Сен-Ремі» та «Оливкові дерева» – досить яскраві приклади використання стилізації пейзажу.

Художник Густава Клімта стилізував пейзажні мотиви у ряді картин. У картині «Парк» (1910) (Додаток В, Рис.1) стилізовані дерева створюють ефект густих хащів. “З метою стилізації природи Клімт використовував геометричні форми та декоративні елементи. Також варто згадати його картину «Дерево життя» (Додаток В, Рис.2) з циклу «Безсмертя», де плаский рослинний декор увиразнює зв’язок людини з природою та космосом”[1, с.7-8]. Експресіоніст Едвард Мунк у знаменитій картині «Крик» (1893) (Додаток Г, Рис.1) обирає яскраві кольори та рухливі форми деформованого пейзажу, щоби наситити пейзаж настроєм катастрофи. Франц Марк у «Червоні коні» (1911) (Додаток Г, Рис.2) використовує стилізацію для створення візуальної емоційності образу”.

У дослідженні нами зазначено, що “за останні роки також з’явилася нова хвиля митців, які послуговувалися стилізацією пейзажу для відображення екологічних проблем. Роботи таких митців як Клаудія Ханні та Джон Саба демонструють глибинність і актуальність цього напрямку” [1, с.8]. В роботах «Lagoon» (2019) та «Coralline» (2020) Клаудії Ханні пейзажі створюються з використанням абстрактних форм і колірних контрастів. “Вони демонструють красу та розмаїття океанського життя, але також наголошують на його вразливості та необхідності збереження” [1, с.8]. Джон Саба у своїй роботі «Echoes in the Ice» (2020) засобами стилізації відтворює відчуття суворості та неспокою арктичної місцевості. Твір досліджує проблеми зміни клімату, ставить гострі екологічні питання.

“Відомий український художник Олексій Шовкуненко, як зазначає дослідник О. Коваль [8, с.31], застосував стилізацію у своїх роботах з метою створення яскравих та експресивних пейзажів. В роботі «Карпати» він яскравими кольорами та грубими штрихами відтворює враження сили та руху

в пейзажі. Інший український художник-пейзажист Аркадій Рюриков уводив незвичайні елементи до пейзажів, щоби створити враження фантастичних місць. Наприклад, у його роботі «Карпатський пейзаж» видні гірські вершини, стилізовані як зубчасті гребені, що надають атмосфери загадковості та містичності, а ліс зображений як мережа темних ліній, що додає таємничості до композиції. Микола Глущенко використовував у своїх роботах м'які, приглушені кольори та легку розмиту техніку живопису. У його роботі «Український пейзаж» поля та сади зображені з використанням пастельних тонів зеленого і жовтого кольорів, що передає враження літньої спеки та спокою” [1, с.8]. Крім того, він обирав легкі та м'які лінії, щоби передати плинність та гармонію з природою [4, с. 191].

У стилізованому зображенні пейзажу виокремлюються характерні особливості, які визначають його унікальний стиль та виразність. Однією з найважливіших рис є умовні колірні співвідношення, що надають твору художню абстракцію та стилізацію.

Умовні колірні співвідношення вказують на те, що художник відхиляється від реалістичного відтворення природи та використовує колір для створення особливого художнього враження. Це може включати яскраві та несподівані кольори, які виражають емоції та настрій, або узагальнені кольорові схеми, що створюють абстрактні образи.

Локальна палітра в стилізованих пейзажах часто узагальнена, щоби виокремити головні кольори та відобразити їх в контексті твору. Художник може обирати лише певні відтінки, які відповідають його художньому баченню та створюють конкретний настрій.

Контрастна або нюансована колірна гама важлива для визначення динаміки та глибини в стилізованих пейзажах. Вона може підкреслити основні елементи та надати картині виразності.

Стилізована пейзажна композиція, яка складається з чітко обраної колірної палітри, відображає авторський задум художника та найбільш точно висловлює його ідеї та концепції. Вибір кольорових ефектів та їхнє сполучення грають ключову роль у створенні враження та емоційного впливу на глядача.

Колір кожного об'єкта в стилізованій композиції та загальна колірна гама переосмислюються для досягнення особливого ефекту. Такий підхід робить відтінки кольору одним із найважливіших засобів виразності та стилізації в образотворчому мистецтві. Правильно підібраний колорит надає зображенню особливої значимості, оскільки саме в стилізованих композиціях йому випадає роль трансляції емоційних настроїв, станів та почуттів [5, с. 352]

Відповідно до творчого задуму художника, колірна гама об'єкта стилізації в композиції може приймати об'єктивний (натуральний, реальний) або суб'єктивний (нереальний, вигаданий) характер.

Об'єктивний підхід передбачає використання реалістичних, натуральних кольорів, які відповідають природним властивостям об'єкта. Такий підхід зорієнтований на точність відтворення реальності та залишається в межах природних кольорів.

Суб'єктивний підхід надає художнику більшу свободу виразності. Він може відхилитися від природних кольорів та створювати абстрактні чи стилізовані відтінки, які виражають його особисте бачення об'єкта або передають певний емоційний стан.

Техніку стилізації в декоративно-прикладному мистецтві, як художній метод відображення об'єктів звичної реальності, досить влучно розкривають у працях визначених художників чи майстрів. Цей метод дозволяє не лише створювати функціональні об'єкти, але і втілювати в них художню індивідуальність, виражаючи власні емоції та творчі задуми художника.

У декоративному пейзажі вираження художнього відношення до світу досягає свого вишуканого виразу. Пейзаж, як найбільш вдало обрана форма в

цьому відношенні, виступає своєрідним полотном для вираження митцевих переживань. У процесі створення пейзажу, який часто базується на натурі, об'єктивність віддзеркалюється в художній свідомості, приховуючи за матеріальною красою природи глибокий внутрішній світ художника. Теми мрії, страждання, суму, захвату, надії та віри втілені в авторському відображенні природи. Написаний в натурі пейзажі дозволяють художнику виразити свої внутрішні переживання через естетичні аспекти природи. Відтак, взаємодія з природою під час пленеру розкриває безмежну гармонію кольору, що навчає художника не лише реалістичності, але й неймовірній силі виразності, прихованої в нюансах кольорів та форм. Колір – є способом самовираження і самореалізації [13, с. 192].

В пейзажному живописі вираження особистого відношення художника до оточуючого світу стає ключовим аспектом, відтінюючи його від інших жанрів. Відчуття, які художник вкладає в пейзаж, узгоджуються з духом епохи, та віддзеркалюють загальні соціальні настрої, що надає пейзажу особливий звучання. Поринення в емоційну сутність пейзажу нагадує ліричний вимір літературних творів, де митець стає поетом свого часу, втілюючи в образі природи і суспільства широкий спектр думок і відчуттів. Такий підхід до пейзажу не лише виражає художню індивідуальність, а й поглиблює емоційну взаємодію глядача з твором, сприяючи розвитку його естетичних почуттів та сприйнятливості до краси навколишнього світу. В процесі створення пейзажу художник зосереджується на дослідженні композиційних рішень, відтінків, форм та кольорів, передаючи неповторність природних образів. Робота над етюдами під час пленеру вимагає відданості деталям та точності в передачі форм, кольорів і відносин, щоб вірно відтворити природний вигляд об'єктів. Але, коли настає момент композиційної роботи, коли настає початок написання картини, треба абстрагуватися від етюдів, щоб вони не заважали волі творчості, та створити нову композицію, де все буде підкорено єдиній пластичній та колористичній ідеї [11].

По-перше, в декоративному пейзажі може бути відсутня світлоповітряна перспектива. Це означає, що художник не обов'язково відображає віддаленість об'єктів через ефекти світла та повітря. Всі об'єкти, незалежно від їхнього розташування у просторі, можуть зображуватися з однаковою чіткістю.

В другому випадку, характерною рисою стилізації в декоративному пейзажі є намагання до спрощення контурів об'єктів, що в свою чергу сприяє вирівнюванню форм та створює декоративний ефект. Це означає, що художник акцентує найбільш виразні лінії та деталі, відкидаючи менш важливі аспекти. Стилізовані обриси надають роботі декоративність і виразність, роблячи акцент на важливих елементах композиції.

По-третє, декоративний пейзаж може включати кількісні зміни в зображенні об'єктів, якщо це відповідає творчому задуму художника. Це означає, що розмір, форма та колірна гама об'єктів можуть бути змінені або відзначені для досягнення специфічного враження або ефекту.

Такий підхід до декоративного пейзажного живопису дозволяє художникам експериментувати з формами та виразно втілювати свої творчі задуми без строгого дотримання реалістичних принципів.

Однією з ключових мет процесу стилізації є унікальне формалізування об'ємів, ліній, та кольорових відтінків, спрощення та узагальнення мотивів для досягнення бажаного декоративного та смислового враження, а також створення виразності в рамках конкретного стилізованого образу.

У терміні "стилізація" ми можемо визначити кілька значень:

1. Свідоме використання ознак стилю чи напрямків, таких як модернізм.
2. Трансформація найбільш очевидних візуальних ознак об'єкта на площині картини, можливо, в галузі декору, такого як пластичний, кольоровий, фактурний, графічний чи текстурний.
3. Створення декоративних форм шляхом наслідування зовнішніх ознак природних чи створених об'єктів вибірково використовуючи

різноманітні елементи, та проводячи експерименти з геометричними формами, кольорами та текстурами.

Сучасні методи стилізації виявляються надзвичайно різноманітними, охоплюючи широкий спектр від декорування, що включає часткове спрощення форми об'єкта зі збереженням колірної палітри та об'єму, до формалізації через абстрагування за допомогою геометричних форм або кольорових плям. Науковці виокремлюють різні прийоми стилізації, включаючи пошук аналогій, зміну силуету та деталей форми, трансформацію об'єму у площину, зміну пропорцій, пошук асоціацій, комбінування та інші.

Ці прийоми можна успішно використовувати при створенні композицій декоративного пейзажу, допомагаючи приєднатися до процесу викладання композиції в професійній підготовці художників-педагогів чи дизайнерів. Студентам слід вивчати різноманітні засоби стилізації, орнаментально наповнювати композиції та вдосконалювати свої навички використання прийомів стилізації в декоративному пейзажі. Важливо розуміти, що метод стилізації застосовується для узагальнення та супідрядності різноманітних характеристик, ознак і властивостей предмету, вказуючи на те, що сам процес стилізації є творчим актом образотворення. Художній метод стилізації в декоративному пейзажі відіграє ключову роль, оскільки саме через нього найяскравіше виражаються принципи цілісної організації образотворчого матеріалу, відповідно до загальних композиційних та гармонійних законів [27, с.34].

Прийоми стилізації, які можна використовувати при розробці композиції декоративного пейзажу, стають невід'ємною частиною навчання студентів у процесі їх професійної підготовки, чи то у сфері художнього мистецтва, чи в дизайні. Стилiзацiя виступає основою для вивчення рiзних видiв композицiй, таких як предметнi, фiгуративно-символiчнi, жанровi,

образно-сміслові та образно-фантастичні. У ході навчання студентам передбачено знайомство з різноманітними інструментами стилізації, вдосконалення вміння орнаментально наповнювати композиції та використовувати ці прийоми в декоративному пейзажі.

Важливим аспектом є розуміння того, що стилізація є творчим актом, що вимагає узагальнення та взаємозв'язку різноманітних характеристик, ознак і властивостей об'єкта. Це особливо актуально, оскільки сам процес стилізації стає ключовим елементом творчого створення образів у декоративному пейзажі. Художній метод стилізації в цьому контексті займає важливе місце, визначаючи принципи цілісної організації образотворчого матеріалу, які ґрунтуються на загальних композиційних та гармонійних законах.

Отже, стилізація пейзажу є важливим елементом образотворчого мистецтва, який дозволяє митцям висловлювати свої емоції та передавати свій світогляд. Методи та прийоми стилізації допомагають художникам змінювати форми та колір побутових об'єктів, природи тощо для створення більш виразного емоційного образу, сприйнятого крізь суб'єктивне бачення автора. Основними прийомами стилізації є спрощення форм, зменшення деталізації, порушення пропорцій, використання абстрактних форм і декоративних елементів. Як зазначено, у нашому дослідженні [1, с.6], стилізації пейзажного мотиву може сприяти появі нових творчих підходів та мистецьких експериментів.

Можна зробити висновок, що стилізація являє собою певне спрощення та лаконічність реального зображення та форми, в деяких випадках навіть деформацію певних частин для створення виразної експресивної композиції. Проте, за будь-яких обраних умов пейзажне стилізування завжди передбачає певне спрощення та лаконічність реального зображення та форми. У своїй суті стилізація може містити навіть деформацію певних частин об'єкта з метою створення виразної експресивної композиції. Основна ідея стилізації полягає у творенні спрощених, але ефективних форм, які можуть виражати ідеї

художника чи дизайнера більш виразно та лаконічно, ніж реалістичне зображення.

Стилізація, хоча і принципово відрізняється від реального зображення, все ж значно впливає на неї через історичний контекст та вплив академічного мистецтва. Зачатки даного прийому можна простежити ще в епоху Відродження і навіть середньовіччя. Завдяки своїм великим можливостям, стилізація залишається актуальною і в сучасному мистецтві. Щодня вона збагачує діапазон прийомів, тісно вплітаючись у тканину сучасного суспільства» - відзначає професор Горбенко А.О у своєму дослідженні [22, с.26-29].

1.2. Аналіз прототипів і аналогів творчої роботи

Для ефективного розвитку та удосконалення стилізованої творчої роботи важливим є проведення аналізу прототипів та аналогів. Цей етап включає вивчення та оцінку подібних художніх творів, що можуть служити джерелом інспірації та важливим контекстом для подальших творчих рішень.

Аналіз прототипів передбачає ретельне дослідження вже існуючих стилізованих робіт, що вже здобули визнання або є прикладами відмінних технічних та художніх рішень. Спостереження за їхнім композиційною будовою, колірним вирішенням, та обраними методами стилізації дозволяють ідентифікувати успішні підходи та елементи, які можна використати в власній роботі.

Аналіз аналогів охоплює твори, які, хоча і можуть відрізнятися за тематикою чи технікою виконання, проте мають загальні концептуальні аспекти чи виражають подібні ідеї. Це дозволяє розширити спектр можливостей та знаходити нові шляхи для творчого вираження.

Під час аналізу прототипів та аналогів акцентується увага на виявленні особливостей, які можуть впливати на вибір художніх засобів, композиційних рішень та вираження емоцій. Цей етап сприяє розвитку власного художнього стилю та поглибленню розуміння сутності стилізації у творчому процесі.

Дослідження творів сучасників, таких як Конрад Джон Годлі, Ансельм Кіфер, Франк Ауербах вказує на те, як сучасні митці відтворюють природу через призму власного бачення та інтерпретації. Їх роботи вражають оригінальністю і вмінням використовувати сучасні техніки для створення вражаючих образів.

Ансельм Кіфер – видатний німецький художник, чії великі ландшафтні полотна вражають своєю унікальністю та експресією. Його творчість відзначається використанням текстурної пасти для створення глибоких, об'ємних поверхонь на полотнах. Основна риса його робіт – це експерименти з матеріалами та техніками, що робить його твори непередбачуваними та вражаючими.

Один із визначних творів Кіфера – "Breaking of the Vessels" (Розбиття посудин), в якому відзначається його характерний стиль використання текстурної пасти та грубих шарів фарб. Робота вражає глядача своєю енергією та величчю, передаючи глибину і загадковість.

Ще однією видовишною роботою є "Varus" (Варус), де Кіфер використовує текстурну пасту для створення вражаючих елементів ландшафту, демонструючи свою виняткову майстерність у відтворенні природних форм.

Картина гір Конрада Джона Годлі вражає своєю неповторністю та майстерністю. Швейцарський художник використовує у своїх полотнах поєднання синіх, чорних та білих фарб, змішаних зі скипидаром. Це створює чудові текстурні пейзажі, що, здавалося б, ледве поміщаються на полотні.

Дистанційний погляд чи перегляд картин під кутом дозволяє сприймати їх як реалістичні фотографії швейцарських Альп (Додаток Д, Рис.1).

Годлі вбачає в горах символ сили, духовності та вічної величі, що стоїть у контрасті зі загальмованою красою світу моди. В нашій творчій роботі ми знаходили натхнення у його полотнах, які зафіксовані монументальністю виділеного, наповненого життям моменту. Вдало передані відчуття холоду, туманність вершин та рельєфність гірських форм створюють ілюзію реалістичності, навіть здається, що це не полотно, а фотографія. Роблячи акцент на монохромних чи кольорових відтінках, і використовуючи техніку змішування фарб зі скипидаром, Годлі втілює в життя неймовірні рельєфні та об'ємні пейзажі, які виходять за рамки традиційного полотна (Додаток Д, Рис.2).

Водночас, шедеври великих художників минулого, таких як Ель Греко, Вінсент Ван Гог і Йоганнес Вермеєр, слугують прикладом вічних принципів мистецтва. Ель Греко своїм містицизмом, Ван Гог зі своєю енергією кольорів, і Вермеєр зі своєю деталізацією – кожен з них вносив щось неповторне в образ пейзажу [9, с. 192].

Під час глибокого аналізу робіт які сучасних художників, так і видатних майстрів минулого, виявлено, що вони, попри різноманіття стилів та технік, дотримуються важливих законів відображення пейзажів. Цей аналіз вказує на те, що хоча кожен художник має свою унікальну манеру та індивідуальний підхід, глибоке розуміння основних принципів рисунка і живопису є невід'ємною частиною їх творчого вираження.

Такий аналіз підкреслює, що навіть у різноманітності стилів та епох, глибокі знання основних принципів живопису залишаються важливою передумовою для досягнення високого мистецтва. Відтак авторська композиція "Вершини" не тільки віддзеркалює сучасний погляд на стилізацію пейзажу, але й заснована на традиційних принципах живопису.

1.3. Робота над художнім і технологічним виготовленням авторської композиції

Світові відомі художники завжди прагнули впроваджувати нові методи передачі форми та простору у своїх творах. В художньому виконанні стилізація та зображення вимагають від автора активного мислення та вираження почуттів, а також майстерності в застосуванні засобів художнього узагальнення форми. Процес творення містить декілька ключових складових, що визначають його успішність.

Спрощення візуальних елементів і концентрація на суттєвих характеристиках форми є першим кроком у створенні стилізованої реалістичної композиції. Одночасно з цим відбувається вилучення неважливих деталей і виявлення ключових, легко впізнаваних елементів форми. Все це спрямовано на досягнення певного стилістичного типу, який відображає індивідуальний погляд художника.

Технологічний процес створення стилізованої роботи передбачає поетапне виконання завдання. Починаючи з розробки ескізу і завершуючи кінцевим результатом, перенесеним на заданий формат, кожен етап має своє значення в створенні художнього твору (Додаток Е).

Важливою передумовою успішного виконання завдання є складання концепції та пошук загального композиційного рішення. Паралельно з ідеєю, художник повинен виявити майбутній образ, стилізувати його та спростити, передаючи основну ідею через художній вираз.

На даному етапі художник занурюється у творчий процес створення стилізованої композиції, починаючи з вибору теми та концепції. Ключовим аспектом є визначення основного змісту, який художник прагне висловити, використовуючи метод стилізації. Це відкриває можливості для спрощення, узагальнення та експресивної передачі ідей через витончену художню мову [2, с. 454].

Пасування обраної теми вимагає від художника глибокого аналізу та дослідження. Важливо розібрати характеристики об'єктів, які будуть стилізовані, і врахувати їх історичні та культурні відтінки для точності та глибини передачі концепції.

Далі художник переходить до формування композиційного складу. Він експериментує з розташуванням стилізованих об'єктів у просторі, дотримуючись принципів балансу, ритму та пропорцій. Це дозволяє створити гармонійну композицію, в якій стилізовані елементи взаємодіють між собою.

Обираючи техніку виконання, художник враховує, як вона підкреслить його стилізацію. Від живопису і графіки до скульптури чи цифрового мистецтва – техніка визначає характер роботи та спосіб виразу.

На етапі втілення художник застосовує обрану техніку, використовуючи прийоми стилізації, які були визначені на попередніх етапах. Тут важливо враховувати взаємодію об'єму, кольору та форми для досягнення виразного враження.

Після завершення роботи художник проводить контроль за відповідністю результату задуманій концепції. У деяких випадках може знадобитися внесення коригувань чи адаптація для досягнення бажаного ефекту.

Робота над художнім та технологічним виготовленням стилізованої композиції об'єднує творчу винахідливість і технічну майстерність для передачі унікальної ідеї через мову образотворчого мистецтва.

Гірські пейзажі завжди вражали своєю величчю та красою, служили для мене невичерпним джерелом натхнення, стимулюючи творення нових творів мистецтва і відображення природної вродливості. Протягом розробки композиції своєї роботи, моя мета була створити не лише сучасний образ, але й передати всю велич гірських вершин. Таким чином, я вирішила назвати свою авторську композицію "Вершини".

Завершивши етап створення ескізу та попередню підготовку, було розпочато безпосередню роботу над твором. Обравши формат полотна 100 на 60 см, я ретельно намітила контури, використовуючи олівець для підмальовки. Далі було накладання текстурної пасти та робота у кольорі акриловими фарбами у декілька етапів. Цей процес дозволив мені втілити в життя власні враження від гірських краєвидів та подарувати емоції глядачеві від неповторних вершин.

Послідовність виконання роботи:

1. Намічення ескізу олівцем на полотні;
2. Накладання текстурної пасти на основні площини рисунка, досягнення форми;
3. Заливка основних площин, фону твору;
4. Заливка всіх деталей роботи;
5. Деталізація.

На етапі початкового створення стилізованої композиції відбувається мистецький нахил з обраною мірою деталізації, паралельно з чим розробляється концепція самої композиції. Якщо стилізація обмежується лише пейзажним нарисом, результатом є унікально стилізований пейзаж, освіжений відсутністю зайвих деталей, які можуть бути характерні для розгорнутого опису конкретного пейзажу, а не його стилізованої подачі.

Техніка виконання стилізації пейзажного зображення текстурною пастою та акриловими фарбами включає ретельну підготовку, включаючи точне опрацювання колірної гами відповідно до попереднього ескізу. Заповнення локальних основних кольорів широким пензлем у монохромній гамі, аналіз та обробка деталей – це етапи, які додають виразності стилізованому пейзажу.

Практичний етап роботи розпочинається з осмислення концепції твору та створення ескізу пейзажного зображення. Композиційні вирішення, зокрема, лінійно-просторова організація, грають важливу роль в утворенні основних мас землі, неба та води. Розробка кількох варіантів лінійних пейзажів із різних точок зору сприяє композиційному пошуку [12, с. 121-129].

На цьому етапі вирішується питання формату та лінійно-просторової організації роботи, визначається вагомість композиції та обрані маси. Горизонтальний формат може підкреслити стійкість композиції, а вибір формату залежить від характеру угруповання об'єктів пейзажу.

Після компоновання та побудови стилізованого пейзажу розпочинається робота в тоні – від великих основних локальних площин до менших деталей. Накладання текстурної пасти, робота з колірною гамою та вибір правильного формату сприяють вираженню емоцій та станів, властивих стилізованому пейзажу.

Завершуючи, художник уважно вибирає кольори для кожного об'єкта декоративної стилізованої композиції, піддаючи їх переосмисленню для досягнення виразного кольорового ефекту. Отримана стилізація творчої роботи виникає з попередньо розробленої композиції та ретельного вибору колірної гами (Додаток Ж) [10, с. 192].

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТИЛІЗАЦІЇ У ПРАКТИЧНІЙ І ТВОРЧІЙ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Мета і зміст навчання стилізації пейзажного живопису на заняттях в закладах вищої художньої освіти.

В образотворчому мистецтві пейзаж стає об'єктом особливого вивчення і дослідження на заняттях у закладах вищої освіти. Мета цього вивчення полягає в розвитку творчого та образного мислення студентів, а також сприянні розвитку їхніх художніх навичок та фахових компетентностей.

Сучасний підхід до стилізації пейзажу визначається високим попитом на творчість у різних галузях, де можна використати цей метод. Роботи І. Руденко та В. Труша вказують на важливість введення стилізації в навчальний процес на різних етапах навчання митців [16, с.78-81].

Програма "Олійний живопис" визначає перед стилізацією пейзажу глибоке вивчення пейзажів з природи, створення художніх образів у живописному пейзажі, виконання короткотривалих етюдів та довготривалих робіт. Студенти також здійснюють виїзди на пленер, де вони активно вивчають та аналізують типові риси природи.

Використання стилізації як художнього методу в мистецтві сучасності вимагає уважного вивчення та розуміння художниками елементів стилю та його естетичних аспектів. Сучасна стилізація вирізняється не лише свідомим наслідуванням чи копіюванням певного стилю, але й більш глибоким усвідомленням індивідуальних особливостей часу та потреб споживачів у стилістично цілісному та естетично значущому середовищі.

Стилiзацiя пейзажного живопису визначається як важливий засiб вiзуальної органiзацiї образного вираження, де акцент робиться на найбільш характерних рисах предметів, відкидаючи зайві деталі. Процес стилізації,

розглядуваний як творчий, полягає в декоративному узагальненні та спрощенні об'єктів за допомогою різноманітних умовних прийомів, зокрема, зміни та деформації форми, об'єму, та колірних співвідношень.

Порівняно з іншими жанрами образотворчого мистецтва, пейзаж налічує тисячоліття історії. Великі майстри, такі як Клод Моне, Вінсент ван Гог, Каспар Давид Фрідріх, залишили світові галереї пейзажів своїх сучасників. Однак у сучасному контексті, стилізація пейзажного живопису отримує нове значення та важливість.

Щодо історії пейзажного мистецтва, художники завжди прагнули висловлювати красу природи через свою особисту призму та художнє бачення. Сучасні митці продовжують цю традицію, додаючи елементи сучасності, включаючи стилізацію як засіб вираження.

Стилізація пейзажного живопису не лише спрощує форми та деталі, а і є творчим процесом, що вимагає глибокого розуміння природних форм та здатності виражати їх сутність у спрощеній та унікальній формі. У сучасному мистецтві, стилізація дозволяє художникам виражати емоції, відчуття та індивідуальний погляд на пейзаж.

Важливо відзначити, що стилізація пейзажного живопису в сучасному мистецтві не тільки створює естетично цікаві твори, але і виражає особисте сприйняття природи та світу. У поєднанні традиційних методів із сучасними тенденціями, художники досягають унікальних результатів, що привертають увагу глядачів та розширюють межі традиційного пейзажного мистецтва.

У дослідженні та вивченні декоративної композиції велике значення має те, як студент творчо переробляє навколишню дійсність та вносить власні думки та відчуття, особисті відтінки. Це називається стилізацією.

Основним підґрунтям для вивчення цього виду мистецтва вважається рівень "художньо-естетичної культури особистості", що включає розвиток всіх компонентів естетичної свідомості. У вихованні та розвитку здібностей в

декоративному мистецтві велику роль відіграє робота компетентних митців та гуманних відносин [23, с. 130-133].

Мистецтво стилізації відіграє величезну роль в художньому та естетичному вихованні, сприяючи розвитку художнього сприйняття та творчості студентів. Це здатність розпізнавати стилі в декоративному мистецтві та застосовувати їх у власній творчості, а також розвиток технічних навичок у малюванні пензлем та олівцем.

Загалом, декоративне мистецтво стилізації виконує важливі завдання, такі як розвиток відчуття композиції, кольору та вміння розрізняти стилі в мистецтві, покращення технічних навичок та формування глибокого художнього сприйняття у студентів.

Для декоративної стилізації також характерне використання абстрагування — уявне відволікання від менш важливих, випадкових або несуттєвих ознак з точки зору автора. Це робиться з метою зосередження уваги на тих аспектах, які вважаються більш вагомими та відображають ідеї та концепції об'єкта через деталі. Важливим елементом при декоративній стилізації пейзажного живопису є бажання створити враження або емоції, які віддзеркалюють особисте сприйняття автора щодо об'єкта.

Абстрагування, в даному контексті, використовується як засіб відокремлення ключових елементів від менш значущих деталей, які не мають такого великого значення для вираження концепції чи настрою.

У процесі декоративної стилізації пейзажного живопису художники акцентують увагу на важливих рисах об'єкта, відкидаючи неважливі елементи або використовуючи їх у вигляді символів. Це призводить до створення спрощеного, узагальненого зображення, яке сприймається глядачем через художню призму [18].

Декоративна стилізація використовує абстрагування для підкреслення глибини та концентрації на емоційному аспекті твору. Цей підхід дозволяє

художнику створити власну інтерпретацію пейзажу, підкреслити його естетичні якості та передати власний внутрішній світ.

Отже, абстрагування в декоративній стилізації використовується як засіб для виділення суттєвих аспектів та створення унікального враження, що відображає творчий погляд художника на пейзаж.

Для стилізації пейзажного живопису важливо виявити його основні загальні риси, які можуть бути відображені через начерки, замальовки та ескізи. Композиція формується мінімальними графічними засобами, відбираючи найбільш характерні риси пейзажу та узагальнюючи їх у спрощену форму. При декоративній стилізації не враховується об'ємно-просторова побудова, а замість цього активно використовується уява глядача, яка умовно доповнює образ [26, с. 188-197].

Мистецтво стилізації стає ефективним інструментом для досягнення особливих ефектів художньої виразності. Тональне та колірне вирішення має важливе значення в передачі емоційної глибини пейзажу. Застосування стилізації в портретному зображенні дозволяє не лише передати зовнішність, але і виокремити індивідуальні та типові риси, які відтворюють конкретний історичний контекст, епоху, середовище та національні особливості.

Пейзаж будується враховуючи загальні принципи композиції, такі як правильне розташування, співрозмірність та визначення колірної гами. Ці принципи набувають особливого значення у портреті, підсилюючи емоційну виразність.

Врахування естетичного впливу кольору з його характерною колірною виразністю є ключовим елементом у формуванні творчої концепції та головної ідеї композиції. Уникнення універсальних об'єднуючих функцій кольору веде до втрати успіху в образотворчому мистецтві [25, с.248].

Загальна ідея стилізації пейзажу полягає в спрощенні реального зображення та лаконічності стандартної форми. Це може включати

деформацію частин композиції, але завжди з метою створення виразної та експресивної композиції. При цьому стилізація передбачає збереження або часткове змінення елементів, а поетапність виконання зберігається у виборі формату, лінійного начерку, та впровадженні умовного об'єму та текстури. Концепція надає стилізованій композиції глибокий сенс, роблячи її унікальною та виразною [19].

2.2 Методи навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису

Питання стилізації різноманітних зображень залишається вкрай актуальним у сучасному світі. Це не лише сприяє розвитку творчого та образного мислення, але і є популярною технікою в нашому навколишньому середовищі, яке пронизане мас-медіа, рекламою та різноманітними електронними пристроями.

Навчання стилізації різноманітних об'єктів, включаючи пейзажі, фігури та предмети, сприяє вдосконаленню вмінь лінійного спрощення реалістичних зображень. Цей процес охоплює вправи, які спрямовані на розвиток уяви, фантазії та експериментування з колірною гамою для створення нових локальних відтінків.

Створюючи стилізовані зображення, художники користуються різноманітними стилями та техніками, які постійно еволюціонують. Кожен стиль розширюється в нових техніках та знаходить своє місце на різних платформах, що робить стилізацію важливою частиною сучасного мистецтва.

У світі високих технологій та медіа, стилізація є провідним напрямком творчості. Ці форми мистецтва широко використовуються в рекламі, на плакатах, в афішах, обкладинках журналів та ілюстраціях. Особливо важливим стає digital мистецтво, яке стає невід'ємною частиною нашого повсякденного життя.

Практичне втілення стилізованого пейзажного живопису передбачає ретельну підготовку, включаючи точне визначення тонів, які повністю відображають задуману роботу, та їх перенесення на площину ескізу. У цьому процесі художник повинен уважно взаємодіяти з різними аспектами, щоб досягти бажаного результату.

Для стилізації пейзажного живопису характерним є використання прийому абстрагування. Це виявляє відволікання від незначущих, випадкових ознак з метою концентрації уваги на ключових елементах, які відображають сутність об'єкта у його деталях. Важливим аспектом декоративної стилізації пейзажу є побудова системи зв'язків між окремими частинами, щоб створити єдиний цілісний твір.

Вчені, зокрема С. Прищенко та В. Михайленко, розглядають різноманітні прийоми стилізації у сучасному мистецтві. Вони охоплюють від декорування, що передбачає часткове спрощення форми зі збереженням об'єму, до формалізації, що використовує абстракцію на основі геометричних фігур або криволінійних плям.

Прийоми стилізації охоплюють редагування зовнішнього контуру майбутнього зображення, зміну силуету та форми, формалізацію на основі геометричних фігур, інверсійні композиційні вирішення, трансформацію об'єму на площину, деформацію та використання різних кольорових рішень. Митці також вдаються до часткового включення елементів біоформи та створення графічних рішень, що асоціюються з природними образами [14].

Отже, стилізація визначається різноманітністю та креативністю її прийомів, які художники використовують для вираження свого унікального погляду на світ.

Для досягнення стилізації пейзажного живопису важливо визначити його основні, характерні риси. Це можна зробити шляхом створення начерків,

ескізів або замальовок, які можуть бути взяті з природи або створені на основі уявлення.

Стилізація як техніка передбачає спрощення реального зображення та форми, а іноді навіть суттєву або несуттєву деформацію окремих елементів для створення виразної та експресивної композиції. Важливо відзначити, що техніка стилізації завжди повинна дотримуватися грамотної композиційної побудови, зберігаючи необхідні пропорції та взаємозв'язок між деталями.

В педагогічному процесі навчання стилізації пейзажного зображення запропоновано використовувати різні методи. Метод пояснювально-ілюстративного викладання включає показ прикладів кращих робіт студентів та видатних художників для демонстрації ефективних принципів стилізації. Метод вправ передбачає багаторазове повторення однієї вправи для розвитку художніх вмінь під час консультацій. Метод стимулювання творчості надає студентам можливість самостійно працювати над завданнями, а метод оцінювання продуктів творчості дозволяє комплексно оцінити їхні здібності та мислення.

Дослідники виокремлюють різні прийоми стилізації, такі як пошук аналогів, зміна силуету, формалізація, інверсійні композиційні рішення, трансформація об'єму, свідомо зміна пропорцій, використання площинних кольорових рішень та пошук асоціацій. Ці прийоми дозволяють художникам та студентам виразно втілювати свої творчі ідеї в стилізованих композиціях.

Загальною метою цього дослідження є створення компіляції завдань зі стилізації пейзажного зображення та надання інноваційних форм роботи, які сприятимуть активізації експериментальної та пошукової діяльності студентів вищих навчальних закладів. Основним завданням у процесі стилізації є вміння правильно вибирати асоціативні форми, ефективно працювати з об'ємом та світлотінню, володіти графічними засобами виразності, а також

використовувати колористику та композиційні прийоми, які інтегруються з живописом в процесі стилізації.

Автором скомпільовані завдання та інноваційні форми роботи спрямовані на те, щоб студенти могли поетапно вдосконалювати свої художні вміння та навички зі стилізації, та зростати творчо. Дослідження, зокрема, І. Руденко, О. Смірної, О. Соки, О. Шевнюк, збагатили методіку образотворчого мистецтва та розкрили тему стилізації в контексті "Олійного живопису" [23].

Метод навчання є ключовим інструментом у взаємодії педагога і студентів, спрямованим на досягнення освітніх та творчих цілей. Використання методів навчання образотворчого мистецтва спрямоване на опанування студентами художньо-творчою діяльністю та розвиток їх творчих здібностей [17, с. 173].

Існує кілька ефективних прийомів та методів для успішного засвоєння теми стилізації пейзажного живопису для студентів вищих художніх навчальних закладів. Один із них - прийом навчання, який діє як допоміжний інструмент і не визначає всю специфіку діяльності на занятті. Методи та прийоми в процесі навчання взаємодіють та переходять один в одного, забезпечуючи повноцінний підхід до викладання мистецьких дисциплін.

Класифікація навчання включає такі методи, як пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький та проблемний.

Інформаційно-рецептивний метод є провідним в усіх системах навчання і передбачає отримання інформації через рецептори, такі як слух, зір, дотик і т.д. Цей метод є ключовим у засвоєнні нових знань та навичок.

Пояснювально-ілюстративний метод, зі свого боку, передбачає отримання знань шляхом безпосереднього сприйняття. Викладач повідомляє готову інформацію, використовуючи різні засоби й способи передачі, такі як

словесні та візуальні. Студентам потрібно усвідомлювати, засвоювати і запам'ятовувати цю інформацію.

Використання пояснювально-ілюстративного методу широко застосовується в викладанні мистецьких дисциплін. Він спрямований на організацію візуального сприйняття дійсності та засвоєння інформації про мистецтво, художників та їх твори.

Репродуктивний метод, або метод повторення, передбачає передачу готових способів діяльності, умінь і навичок. Студенти орієнтуються на просте відтворення зразків, що дозволяє їм оволодіти технікою та методикою виконання.

Дослідницький та проблемний методи визначаються творчою діяльністю студентів у вирішенні проблем і формулюванні власних завдань. Ці методи сприяють розвитку творчих здібностей і самостійності студентів у процесі навчання, особливо в контексті художньої творчості.

Важливо враховувати особистісні якості викладача та його рівень професійної підготовки. Високий рівень підготовки дозволяє використовувати різноманітні форми, методи і прийоми навчання, а також комбінувати їх для досягнення найкращих результатів.

Педагог повинен бути здатен прогнозувати творчі досягнення студентів, враховуючи їхні індивідуальні потреби та схильності. Його завдання передбачає вибір методичних прийомів, які відповідають рівню розвитку кожного студента [23, с. 202].

Дослідницький метод та метод проєкт є ефективними у контексті стилізації. Вони дозволяють студентам самостійно формулювати проблеми, розвивати власні творчі концепції та виходити на самостійну творчість.

Отже, використання різноманітних методів і підходів у навчанні сприяє розвитку творчих здібностей студентів, розвитку їхнього потенціалу, дозволяє їм виявляти і втілювати власні концепції та формує їхнє художнє мислення.

ВИСНОВКИ

Вибір теми дослідження, а саме стилізації в мистецтві, є актуальним, оскільки це питання залишається в центрі уваги митців і набуває нових вимірів у сучасному художньому середовищі.

Магістерське дослідження передбачало теоретичний аналіз і практичне узагальнення наукової проблеми формування вмінь студентів вищих художніх закладів стилізувати пейзажний живопис. Основною метою було розроблення нового підходу до розв'язання цієї проблеми та створення завдань зі стилізації пейзажу, спрямованих на максимальне розкриття творчого потенціалу студентів та досягнення бажаного кінцевого результату їхнього художнього вдосконалення [20].

Отримані результати теоретичного аналізу підтверджують успішне досягнення поставленої мети наукового та практичного дослідження. На основі цих результатів можна зробити висновок про вирішення поставлених завдань дослідження.

1. Конкретизовано роль стилізації у світлі сучасних вимог та визначено, що цей художній прийом стає ключовим компонентом сучасного мистецтва, де виразність та індивідуальний підхід набувають особливого значення. Сучасні художники використовують стилізацію як засіб не лише для творення естетично привабливих образів, але й для вираження складних ідей, соціокультурних тенденцій та особистих переживань. У світлі швидких змін в сучасному суспільстві, стилізація стає мовою, що дозволяє художникам адаптувати традиційні форми до нових реалій, виходячи за межі конвенцій і виражаючи свій унікальний погляд на навколишній світ.

2. Проаналізовано різноманітні прийоми стилізації (спрощення форм, зменшення деталізації, порушення пропорцій, використання абстрактних форм і декоративних елементів), що використовуються художниками різних

Детальний аналіз прийомів стилізації, використаних такими видатними майстрами, як Ель Греко, Йоганнес Вермеєр, Густав Клімт і Вінсент ван Гог, розкриває їхню унікальність та внесок у розвиток пейзажного жанру. Результати цього аналізу сприяють удосконаленню методик формування вмінь студентів стилізувати пейзажний живопис, використовуючи наслідки та досягнення великих майстрів мистецтва;

3. Досліджено та систематизовано провідні методи навчання студентів закладів вищої художньої освіти стилізації пейзажного живопису, зокрема, пояснювально-ілюстративного викладання (демонстрація кращих робіт студентів та репродукцій видатних художників, викладання ефективних принципів стилізації); вправляння (повторення вправ для розвитку або вдосконалення художніх вмінь та навичок); стимулювання творчої активності (накопичення вражень від різноманіття технік стилізації та сучасного застосування); оцінювання продуктів творчої діяльності студентів (оцінка художніх умінь, творчого мислення, здібностей до композиційних та колористичних пошуків).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасенко С.В. Стилізація пейзажного мотиву в образотворчому мистецтві. Розвиток наукової думки: актуальні питання, досягнення та інновації: матеріали науково-практичної конференції, м. Хмельницький 28-29 квітня 2023 р. С.6-9.
2. Бушина Т. Декоративно-прикладне мистецтво Радянської України. К.: Мистецтво, 1986. 454 с.
3. Бядова, М. В. Стилізація і основи композиції. Київ: Вища школа, 2010. 307 с.
4. Величко Ю.В. Український живопис. К.: Мистецтво, 1989. 191 с.
5. Жердицкий В. Живопись. Техника и технология. Харьков: «Колорит», 2006. 352 с.
6. Зайцева, В. І. Художня стилізація як основний виражальний засіб у різних жанрах образотворчого мистецтва. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва. Наук. журнал. Київ, 2021. № 2. 165– 169 с.
7. Керрі Дж. та Робертсон Л. Техніки стилізованого пейзажного живопису: навч. посіб. Вотсон-Гуптілл, 2017. 102 с.
8. Коваль О. Стилізація пейзажу в українському мистецтві. Київ, 2018. 31 с.
9. Коновець, С. В., Зязюн, І. А. Сприймання та оцінювання творів образотворчого мистецтва. Київ: Знання, 1998. 95–123 с.
10. Котова О. Кольорознавство. К.: Грані-Т, 2010. 192 с.
11. Логвиненко Г. М. Декоративна композиція. URL: <https://www.livelib/book/1000289669-dekorativnaya-kompozitsiya-g-m-logvinenko> (дата звернення: 10.05.2023).
12. Михайленко, В. Є., Прищенко, С. В. Стилізація природних форм у графічному дизайні та рекламі: формотворчі аспекти. Технічна естетика і дизайн. Науково-методичний журнал. Київ, 2012. Вип. 11. 121–129 с.
13. Печенюк Т. Кольорознавство. К.: Грані-Т, 2010. 192 с.

14. Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень. Том 2-ий. Секція XV. Стилізація як художній засіб у декоративно-прикладному мистецтві. URL: [file:///C:/Users/svidr/Downloads/3603-Текст%20роботи-6451-1-10-20200614%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/svidr/Downloads/3603-Текст%20роботи-6451-1-10-20200614%20(4).pdf)
15. Руденко, І. В. Технологія формування фахової компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва. Зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. “Педагогіка музичного мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації освіти”. Мелітополь, 8–10 листопада 2017 р. Відповід. ред. Н. А. Сегеда. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2017. С. 124–127.
16. Руденко, І. В. Труш, В. М. Технологія формування вузькоспеціальних компетенцій у підготовці магістрів образотворчого мистецтва. Зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. “Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін”. Умань, 19–20 квітня 2018 р. Умань : УДПУ імені Павла Тичини, 2018. С. 78–81.
17. Сова, О. С. Взаємодія наукової і педагогічної творчості у діяльності майбутнього викладача галузі мистецтв. Молода наука НПУ імені М. П. Драгоманова. Збірник праць за матеріалами семінару “Основи педагогіки вищої школи” для аспірантів. Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; упор. проф. Л. П. Вовк, доц. В. Б. Вишківська. К.: ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2017. 173 с.
18. Стилізація пейзажу в сучасному образотворчому мистецтві. Art Ukraine. URL: <https://artukraine.com.ua/a/stylizatsiya-peyzazhu-v-suchasnomu-obrazotvorchomu-mistectvi> (дата звернення: 27.03.2023).
19. Теорії композиції. Веб-сайт. URL: <https://helpiks.org/2-120672.html>
20. Теорія и практика создания декоративной композиции. URL: <https://studizba.com/lectures/11-iskusstvo-iiskusstvovedenie/380-dekorativnoprikladnoe-tvorchestvo/5189-13-teoriya-i-praktikasozdaniya.html>

21. Хміль М.М. Структура і стилізація пейзажного мотиву в українському образотворчому мистецтві. Київ, 2017. 63 с.
22. Чепульська М.Ю, Горбенко А.О, Стилiзацiя пейзажу в образотворчому мистецтвi. Збiрник ПТiАУ №14. 2014. С. 26 - 29.
23. Шарига, А. О. Формування вминь студентiв закладiв вищої освіти стилiзувати портретне зображення. Зб. матерiалiв Всеукр. наук.-практ. конф. Запорiжжя, 4–5 грудня. 2020 р. Київ. 2020. С. 130–133. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/47dec2020/34.pdf>
24. Шевнюк, О. Л. Формування художньо-естетичного досвiду майбутнього вчителя. Монографiя. Київ, 1995. 202 с.
25. Юр'єв, Ф. І. Колiр в мистецтвi книги. Київ: Вища школа, 1987. 248 с.
26. Яковлєв, М. І. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академiя мистецтва. Дослiдницькi та науково-методичнi працi. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
27. Яремкiв, М. М. Композицiя: творчi основи зображення. Навчальний посiбник. Тернопiль: Пiдручники i посiбники, 2005. 112 с. 34

ДОДАТКИ

Додаток А

6 | Науково-практична конференція

АРХІТЕКТУРА ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Афанасенко С.В.

студентка,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

СТИЛІЗАЦІЯ ПЕЙЗАЖНОГО МОТИВУ В ОБРАЗОВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ

Традиційним об'єктом образотворчого мистецтва є пейзажні мотиви, які відображають красу та сутність природи. Класичні майстри намагалися створювати натурні зображення пейзажу, проте сучасні митці все більше використовують стилізацію, щоб створювати унікальні інтерпретації природних краєвидів.

Проблема стилізації пейзажного мотиву цікавила багатьох дослідників. Так, у дослідженні Дж. Керрі та Л. Робертсона [1, с. 102] розглядається процес стилізації пейзажного мотиву в образотворчому мистецтві. Автори зазначають, що однією з головних задач художника є створення образу, який би відповідав концепції твору, а також був читабельним та естетичним. Для досягнення цього художник може використовувати різні техніки та прийоми, такі як спрощення форм, використання насичених кольорів, зміна масштабу та перспективи тощо. М. Хміль [4, с. 63] досліджує технології та прийоми стилізації пейзажного мотиву в українському мистецтві, стверджуючи, що використання стилізації дає художникам можливість створювати неповторні образи, які відрізняються від класичних пейзажів.

Метою нашого дослідження є конкретизація сучасних методів та підходів до стилізації пейзажного мотиву в образотворчому мистецтві та їх вплив на естетичний досвід глядача.

У сучасному образотворчому мистецтві пейзажний мотив є одним з найбільш популярних та широко використовуваних. Стилiзація цього мотиву дозволяє художникам створювати оригінальні твори мистецтва, які мають свої особливості та неповторність. Стилiзація – це процес спрощення або зміни форми, кольору, текстури та інших елементів зображення з метою надання йому нового вигляду та художньої виразності.

Аналізуючи потенціал стилізації пейзажного мотиву в образотворчому мистецтві, можна виділити декілька підходів. Один з них – це стилізація в національному стилі. Цей підхід полягає у застосуванні історико-культурних елементів у пейзажі, що дозволяє створювати національно виразні образи. Інший підхід – це стилізація в абстрактному стилі, коли пейзаж відтворюється за допомогою абстрактних форм і кольорів, що створює неформальну композицію з емоційним змістом.

Один з найпоширеніших прийомів стилізації – спрощення форм. Він полягає у зведенні зображення до його основних базових форм, роблячи його менш деталізованим та більш абстрактним. Інший прийом – порушення пропорцій – дозволяє художникам змінити розміри та співвідношення елементів на картині з метою віддзеркалення суб'єктивного погляду автора на світ.

Окремо слід виділити стилізацію пейзажного мотиву шляхом зміни геометричної форми, кольору та текстури об'єктів на пейзажі з метою надання їм незвичного виразного вигляду. Один з таких методів – стилізація текстури – ще один спосіб досягнення незвичайного ефекту в пейзажному мистецтві. Цей метод полягає в зміні та спрощенні текстури об'єктів у пейзажі, що дозволяє зосередитися на їх основному естетичному значенні. Художники можуть використовувати різноманітні способи для досягнення бажаного ефекту, наприклад, нанесення фарби товстими шарами, використання різних видів мазків або навіть вирізання об'єктів на пейзажі з паперу чи іншого матеріалу [3].

Стилізація пейзажу в образотворчому мистецтві має багату історію використання. Один із найбільш відомих митців, який використовував стилізацію пейзажу в своїй творчості – це Вінсент Ван Гог. У своїх роботах він часто використовував яскраві та насичені кольори для відображення емоційного стану. Наприклад, в його картині «Зіркова ніч над Рональсом» використано багато синього кольору, що створює відчуття туманної та мрячної ночі.

У роботах Поля Гогена можна побачити застосування витонченої гри світла та тіні, а також світлих та природних кольорів для відображення гармонії та спокою. Його роботи «Дорога з Сен-Ремі» та «Оливкові дерева» – досить яскраві приклади використання стилізації пейзажу.

Не можна не згадати також роботи Густава Клімта, який використовував стилізацію пейзажу для створення своїх відомих картин. Так у своєму пейзажному творі «Парк» (1910) він відтворює мотив з великими деревами, що створюють враження густого лісу. З метою

8 | Науково-практична конференція

стилізації природи Клімт використовував геометричні форми та декоративні елементи. Також варто згадати його картину «Дерево життя» з циклу «Безсмертя», де плоский рослинний декор уявляє зв'язок людини з природою та космосом.

Експресіоніст Едвард Мунк у знаменитій картині «Крик» (1893) обирає яскраві кольори та рухливі форми деформованого пейзажу, щоби наситити пейзаж настроєм катастрофи. Франц Марк у «Гірському пейзажі з конями» (1910) використовує стилізацію для створення візуальної емоційності образу.

За останні роки також з'явилася нова хвиля митців, які послуговувалися стилізацією пейзажу для відображення екологічних проблем. Роботи таких митців як Клаудія Ханні та Джон Саба демонструють глибинність і актуальність цього напрямку. В роботах «Lagoon» (2019) та «Coralline» (2020) Клаудії Ханні пейзажі створюються з використанням абстрактних форм і колірних контрастів. Вони демонструють красу та розмаїття океанського життя, але також наголошують на його вразливості та необхідності збереження. Джон Саба у своїй роботі «Echoes in the Ice» (2020) засобами стилізації відтворює відчуття суворості та неспокою арктичної місцевості. Робота нагадує про зміну клімату та виклики, які вона ставить перед природою та людством.

Відомий український художник Олексій Шовкуненко, як зазначає дослідник О. Коваль [2, с. 31], застосував стилізацію у своїх роботах з метою створення яскравих та експресивних пейзажів. В роботі «Карпати» він яскравими кольорами та грубими штрихами відтворює враження сили та руху в пейзажі. Інший український художник-пейзажист Аркадій Рюриков уводив незвичайні елементи до пейзажів, щоби створити враження фантастичних місць. Наприклад, у його роботі «Карпатський пейзаж» видні гірські вершини, стилізовані як зубчасті гребені, що надають атмосфері загадковості та містичності, а ліс зображений як мережа темних ліній, що додає таємничості до композиції. Микола Глушенко використовував в своїх роботах м'які, приглушені кольори та легку розмиті техніку живопису. У його роботі «Український пейзаж» поля та сади зображені з використанням пастельних тонів зеленого і жовтого кольорів, що передає враження літньої спеки та спокою. Крім того, він обирав легкі та м'які лінії, щоби передати плинність та гармонію з природою.

Отже, стилізація пейзажу є важливим елементом образотворчого мистецтва, який дозволяє митцям висловлювати свої емоції та передавати

свій світогляд. Методи та прийоми стилізації допомагають художникам змінювати форми та колір побутових об'єктів, природи тощо для створення більш виразного емоційного образу, сприйнятого крізь суб'єктивне бачення автора. Основними прийомами стилізації є спрощення форм, зменшення деталізації, порушення пропорцій, використання абстрактних форм і декоративних елементів. Дослідження стилізації пейзажного мотиву може сприяти появі нових творчих підходів та мистецьких експериментів.

Список використаних джерел:

1. Керрі Дж. та Робертсон Л. Техніки стилізованого пейзажного живопису : навч. посіб. Вотсон-Гуптілл, 2017. 102 с.
2. Коваль О. Стилiзацiя пейзажу в українському мистецтві. Київ, 2018. 31 с.
3. Стилiзацiя пейзажу в сучасному образотворчому мистецтві. Art Ukraine. URL: <https://artukraine.com.ua/a/stylizatsiya-peyzazhu-v-suchasnomu-obrazotvorchomu-mistectvi> (дата звернення: 27.03.2023).
4. Хміль М.М. Структура і стилізація пейзажного мотиву в українському образотворчому мистецтві. Київ, 2017. 63 с.

Додаток Б

Рис. Б. Вінсент Ван Гог. Зоряна ніч над Роною

Додаток В

Рис. В. 1 Густав Клімт. Парк

Рис. В. 2 Густав Клімт. Дерево життя

Додаток Г

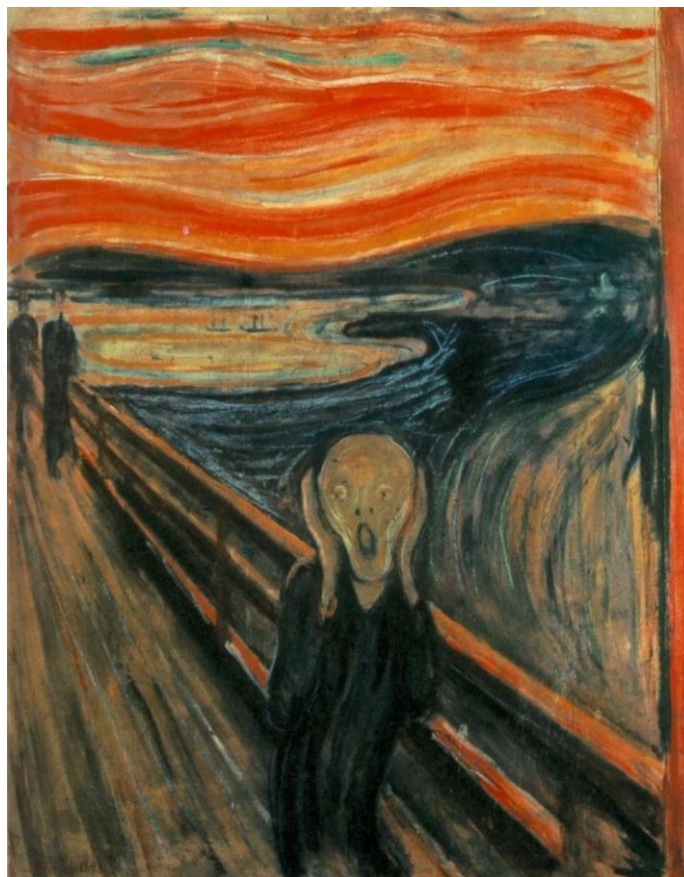

Рис. Г. 1 Едвард Мунк. Крик

Рис. Г. 2 Франц Марк. Червоні коні

Додаток Д

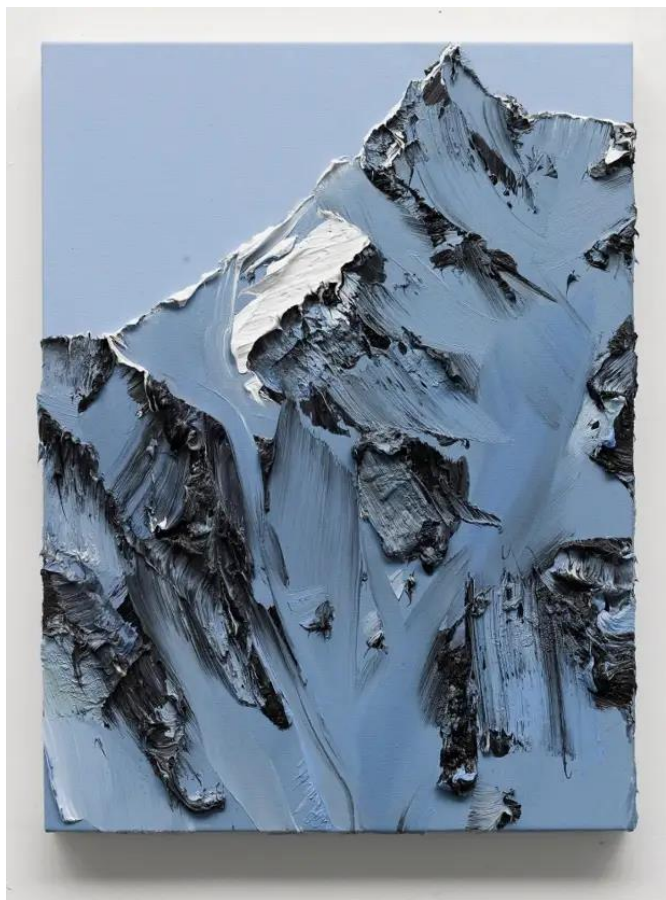

Рис. Д. 1 Конрад Джон Годлі. Альпи

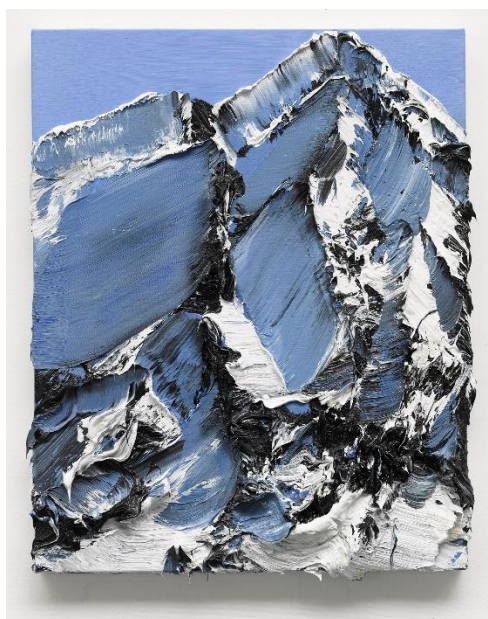

Рис. Д. 1 Конрад Джон Годлі. Гори

Додаток Е

Рис. Е. Поетапність виконання творчої роботи

Додаток Ж

Рис. Ж. Авторська композиція. Вершини